

Kā darbojas Latvijas pensiju sistēma?

Pensiju 1. līmenis

Pensiju 1. līmenis darbojas pēc paaudžu solidaritātes principa – šodien strādājošo veiktās nodokļu iemaksas tiek izmantotas, lai izmaksātu pensijas pašreizējiem pensionāriem. Šī nauda netiek uzkrāta vai ieguldīta finanšu tirgos.

Vienlaikus valsts uzskaita tavas veiktās iemaksas pensiju 1. līmenī.

Pensijas apmēru ietekmē darba stāžs, pensionēšanās vecums un pensiju sistēmas noteikumi, kas būs spēkā brīdī, kad dosies pensijā. Svarīga nozīme būs arī veiktajām iemaksām – jo vairāk un ilgāk būs veicis iemaksas, jo lielāka būs tava pensija.

Savu uzkrāto iemaksu apmēru vari apskatīt portālā latvija.lv.

Latvijā pensiju
1. līmenī šobrīd
nonāk 15%
no tavas
bruto algas

Pārliedzinies, ka uzrādi valstij visus savus ienākumus – nemaksājot nodokļus no visas algas, pensija būs mazāka.

Lai saņemtu valsts vecuma pensiju, darba stāžam jābūt vismaz 20 gadu.

Pensiju 2. līmenis

Pensiju 2. līmenī daļa no tavām veiktajām nodokļu iemaksām tiek uzkrāta un ieguldīta finanšu tirgos. Atšķirībā no pensiju 1. līmeņa šie līdzekļi netiek izmantoti pašreizējo pensionāru pensiju izmaksai. Tiek veidots uzkrājums, kura apmēru ietekmē ne tikai veiktās iemaksas, bet arī ieguldījumu rezultāti.

Tā galvenās priekšrocības:

- uzkrājumu iegulda finanšu tirgos ar mērķi to palielināt;
- uzkrājumu vari pārvaldīt portālā latvija.lv, izvēloties gan uzkrājuma pārvaldītāju, gan ieguldījuma plānu;
- uzkrājumu vari nodot mantošanā.

Latvijā 2. līmenī
tiek novirzīti
5% no tavas
bruto algas

Ja vēlies, lai savu 2. pensiju līmenī uzkrāto varētu mantot, tas jānorāda portālā latvija.lv.

Kā izvēlēties piemērotu 2. līmeņa plānu?

Pensiju uzkrājuma pārvaldnieki piedāvā to ieguldīt dažādos ieguldījumu plānos: akciju, vidēja riska vai zema riska. Jo vairāk laika atlicis līdz pensijai, jo lielāku daļu uzkrājuma vajag ieguldīt akcijās. Ilgtermiņā akcijas parasti nodrošina augstāku uzkrājuma pieaugumu nekā konservatīvāki ieguldījumi, taču to vērtība īstermiņā var būtiski svārstīties. Tāpēc, tuvojoties pensijas vecumam, ir svarīgi pakāpeniski samazināt risku, jo citādi var gadīties, ka uzkrājuma vērtība samazinās tieši pirms pensionēšanās.

Plāna veids	Raksturojums	Kam piemērots
Akciju	Lielāka akciju daļa (līdz pat 100%), augstāks risks un potenciālais ienesīgums	Ja līdz pensijai ir apmēram 10+ gadi
Vidēja riska	Vidējs risks un ienesīgums (apmēram puse ieguldīta akcijās, otra puse fiksēta ienākuma vērtspapīros, piemēram obligācijās)	Ja līdz pensijai ir apmēram 5–10 gadi
Zema riska	Mazāks risks, stabilitāte (viss uzkrājums ieguldīts fiksēta ienākuma vērtspapīros)	Ja līdz pensijai ir apmēram 0–5 gadi

Regulāri pārskati savu 2. līmeņa pensiju plānu un pārlicinies, ka tas atbilst tavam vecumam. Ieteicamais vecums ir norādīts plāna nosaukumā. Plānu vari apskatīt un nepieciešamības gadījumā mainīt portālā latvija.lv.

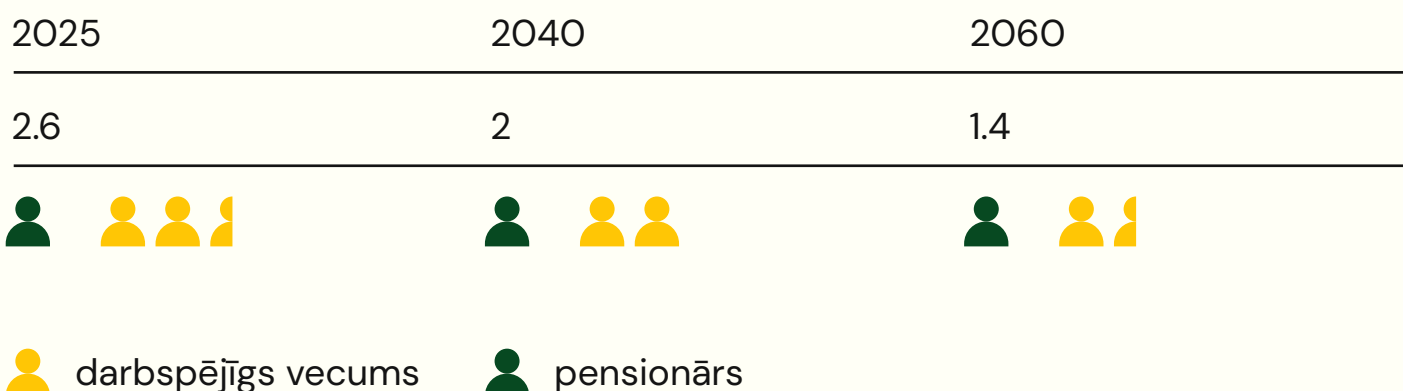
Kādēļ pensiju 2. līmenis ir būtisks?

Latvijā iedzīvotāju skaits samazinās, un tas rada izaicinājumus pensiju 1. līmenim. Prognozes liecina, ka nākotnē senioru skaits mazliet pieaugs, bet strādājošo skaits samazināsies. Tas nozīmē, ka arvien mazāk strādājošo būs jānodrošina arvien vairāk pensionāru.

Tas nozīmē:

- mazāk nodokļu maksātāju;
- lielākus nodokļus strādājošajiem;
- nepieciešamību ilgāk palikt darba tirgū, pieaugot pensionēšanās vecumam;
- lielāku nozīmi personīgajiem uzkrājumiem.

Iedzīvotāju skaits darbspējīgā vecumā (15–64 gadi)
uz 1 pensionāru

Pensiju 3. līmenis

Pensiju 3. līmenis ir brīvprātīgs uzkrājums vecumdienām, kas tiek ieguldīts finanšu tirgos un papildina valsts nodrošināto pensiju uzkrājumu. Uzkrājumu vari veidot pats vai iemaksas tavā labā var veikt arī darba devējs.

leguvumi:

- gan tu, gan tavs darba devējs var saņemt nodokļu atvieglojumus;
- tu vari izvēlēties, cik daudz un cik bieži veikt iemaksas;
- tavs uzkrājums ir mantojams;
- uzkrājumam vari piekļūt, sasniedzot 55 gadu vecumu.

Pārliecinies, ka atrodies
savam vecumam atbilstošā
ieguldījumu plānā.

Krāj regulāri, kaut vai nedaudz!
Disciplīna vienmēr pārspēj
mirkļa motivāciju.